

ΝΙΚΟΣ Λ. ΠΑΣΧΑΛΟΥΔΗΣ, *Η Βισαλτία του χθες. Η ζωή στο αγροτικό περιβάλλον της Νιγηρίας και των χωριών της Βισαλτίας*. Έκδοση του Ορειβατικού Συλλόγου Νιγηρίας, Συλλόγου Νιγηριτών Θεσσαλονίκης «Ο Βισάλτης», Συλλόγου Νιγηριτών και Βισαλτινών Αττικής «Ο Βισάλτης», Συλλόγου Τερπινιωτών Θεσσαλονίκης «Η Τερπνή», Εκκλησιαστικού Συμβουλίου Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Νιγηρίας, Θεσσαλονίκη 2013, σ. 526, ISBN 978-618-80491-0-9

Η ιστορία εκφράζει τη βαθύτερη ανάγκη τον ανθρώπου να βρiscεται σε «ανοικτή επαφή» με το παρελθόν και να το συμβουλευεται. Μπορούμε με ασφάλεια να πούμε ότι η ιστορία λειτουργεί σαν σημείο αναφοράς του κάθε λαού και ειδικότερα του κάθε ανθρώπου και σαν ρυθμιστής συνείδησης και πατριδογνωσίας. Δηλαδή η ιστορία είναι μια βαθύτερη ανάγκη του ανθρώπου για να τοποθετεί τον εαυτό του, στο χώρο και στο χρόνο.

Η τοπική ιστορία στη Ελλάδα αντιμετωπίστηκε ως υποσύνολο της «μεγάλης ιστορίας του γένους». Ο κλάδος αυτός παρέμεινε αποκλεισμένος από την επίσημη ιστορία εφόσον το διακύβευμα ήταν η εθνική οντότητα και όχι οι τοπικές ιδιομορφίες.

Η τοπική ιστορία αφημένη στο μεράκι των τοπικών λόγιων επιχειρούσε να εντοπίσει, ενοποιητικά στοιχεία του τύπου με το εθνικό σύνολο, ήταν δηλαδή υποταγμένη στους σκοπούς της εθνικής ιστορίας.

Τα τελευταία χρόνια, όμως, έγινε αντιληπτό ότι και το συνολικό, δηλαδή το εθνικό, δεν μπορεί να κατανοηθεί με την απάλειψη του ιδιαίτερου, του τοπικά και κοινωνικά διαφορετικού, αλλά μάλλον με την ανακάλυψη της ποικιλομορφίας που επικρατεί σε έναν κοινωνικό σχηματισμό.

Η τοπική ιστορία, πέρα από την ιδιαίτερη αξία που έχει για τους κατοίκους του τύπου, πέρα από την αξία, όσον αφορά τον εκπαιδευτικό τομέα, πέρα από την ορθή γνώση των δραστηριοτήτων των άμεσων προγόνων μας μπορεί να μας αναδείξει αυτήν ακριβώς την ποικιλομορφία. Μπορεί να μας δείξει πώς οι ιδιαίτερες συνθήκες ζωής κάθε τόπου επηρεάζουν χαρακτήρες, συμπεριφορές, αντιμετώπιση αναγκών και ακόμα και εθνικών καταστάσεων, σμιλεύουν ανθρώπινες αξίες αναδεικνύουν τοπικά πολιτιστικά δρώμενα, διατρανώνουν την εθνική μας ταυτότητα.

Το βιβλίο «Η Βισαλτία του χθες» του Νίκου Πασχαλούδη όπως και όλα τα προηγούμενα συμβάλλει στην καταγραφή και δεν υπάρχει κενό μεταξύ γενεών.

Έρχεται στην κατάλληλη στιγμή. Τώρα που πολλοί που έζησαν σε

εκείνη την περίοδο είναι ακόμη στη ζωή.

Οι πρόγονοί μας δημιούργησαν ένα λαϊκό πολιτισμό που ταίριαζε στην ιδιοσυγκρασία του Έλληνα.

Τα παιδιά και οι νέοι γνωρίζουν την ιστορία της γενέθλιας γης βιωματικά, αφού ζώντας εδώ ακούνε τους γεροντότερους, τους πρωταγωνιστές των γεγονότων. Έτσι, ανακαλύπτουν σημεία αναφοράς που σφυρηλατούν την προσωπικότητά τους, αποκτούν ιδιαίτερα και μοναδικά χαρακτηριστικά και οδηγούνται στην αυτογνωσία γιατί κατανοούν βαθύτερα ότι έχει σχέση με τον τόπο τους.

Η προσωπική όμως ανάγνωση του συγκεκριμένου βιβλίου, η διασταύρωση πηγών, η αναζήτηση της αιτίας των γεγονότων, οι επιδράσεις στη σκέψη και τη συμπεριφορά των ανθρώπων του παρελθόντος και του παρόντος, η συνειδητοποίηση της έννοιας της χρονικής και ιστορικής συνέχειας, όπως και η θέση και ο ρόλος του τόπου του στο «ιστορικό γίνεσθαι» τους βοηθά να ερμηνεύσουν και να εκτιμήσουν ό,τι συμβαίνει σήμερα.

Έτσι «παράγεται» πολιτισμός γιατί νοηματοδοτούνται έμψυχα και άψυχα, υλικά και άυλα, συνδυάζοντας τη γνώση με τον απαιτούμενο σεβασμό αποκτούν ατομική και συλλογική μνήμη, εθνική ταυτότητα γίνονται γνώστες της ιστορικής κληρονομιάς που συνδέεται με την εθνική Ιστορία

Πολλές φορές ενδεχομένως τα γεγονότα που διαδραματίζονται στο γενέθλιο τόπο, να μην συνάδουν ή και να συγκρούονται μ' αυτά του ευρύτερου ελλαδικού χώρου. Έτσι όμως αποκτά αξία η μελέτη της τοπικής ιστορίας, γνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητές της, συγκρίνοντάς την και αξιολογώντας την.

Ο τόπος λοιπόν, που αναδείχθηκε ξανά από τον Ν. Πασχαλούδη έχει μεγάλη σημασία. Μας πλάθει και τον πλάθουμε. Τον αγαπάμε όχι γιατί απλά γεννηθήκαμε εδώ αλλά γιατί ακροαζόμαστε το σφυγμό και την ψυχή του. Αναζητούμε τις γενεσιουργές σχέσεις και τη δημιουργική πνοή της ιστορίας του, έχοντας σαφή συνείδηση ότι το σήμερα κυοφορήθηκε στο χθες και το αύριο κυοφορείται στο σήμερα χωρίς βέβαια αυτά να είναι κακέκτυπα αντίγραφα το ένα του άλλου.

Σεπτέμβριος 2015

Δημήτρης Δάπης